

นวัตกรรมสีเขียวที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนผ่านความได้เปรียบ
ในการแข่งขันของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรี
Green Innovation Influences Sustainable Performance via Competitive
Advantage in Hotel Businesses from Phetchaburi Province

ปิยนุช ขวัญอ่อน¹ และวัชร เวชประสิทธิ์²

Piyanuch Kwanon¹ and Watchara Wetprasit²

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

² อาจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

¹ Master's degree students, Faculty of Management Science, Phetchaburi Rajabhat University

² Lecturer, Faculty of Management Science, Phetchaburi Rajabhat University

E-mail: piyanuch.kwa@gmail.com, watchara.wet@mail.pbru.ac.th

Received: Dec. 01, 2025; Revised: Jan. 23, 2026; Accepted: Feb. 02, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับนวัตกรรมสีเขียว ความได้เปรียบในการแข่งขันและผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน 2) อิทธิพลของนวัตกรรมสีเขียวที่มีต่อความได้เปรียบในการแข่งขัน 3) อิทธิพลของความได้เปรียบในการแข่งขันที่มีต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน 4) อิทธิพลของนวัตกรรมสีเขียวที่มีต่อการดำเนินงานที่ยั่งยืน และ 5) อิทธิพลของนวัตกรรมสีเขียวที่ส่งผลต่อการดำเนินงานผ่านความได้เปรียบทางการแข่งขันธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 160 แห่ง โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความถดถอยอย่างง่ายและแบบพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับนวัตกรรมสีเขียว ความได้เปรียบในการแข่งขัน และผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) นวัตกรรมสีเขียวด้านกระบวนการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) นวัตกรรมสีเขียวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 4) ความได้เปรียบทางการแข่งขันมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 5) นวัตกรรมสีเขียวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยมีความได้เปรียบทางการแข่งขันเป็นตัวแปรส่งผ่านแบบสมบูรณ์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาแยกมิติของนวัตกรรมสีเขียว พบว่า นวัตกรรมกระบวนการสีเขียวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันและผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่นวัตกรรมผลิตภัณฑ์และบริการสีเขียวไม่พบอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: นวัตกรรมสีเขียว ความได้เปรียบในการแข่งขัน ผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน ธุรกิจโรงแรม จังหวัดเพชรบุรี

Abstract

This study aimed to: (1) determine the levels of green innovation, competitive advantage, and sustainable performance. (2) examine the influence of green innovation on competitive advantage. (3) assess the influence of competitive advantage on sustainable performance. (4) investigate the

influence of green innovation on sustainable performance. and (5) test the indirect effect of green innovation on sustainable performance through competitive advantage among hotel businesses in Phetchaburi Province. The sample consisted of 160 hotels in Phetchaburi, selected using multi-stage sampling. Data were collected using a five-point Likert-type questionnaire with a reliability coefficient of 0.95. Statistical analyses included frequency, percentage, mean, standard deviation, and simple and multiple regression. Results indicated that: (1) the overall levels of green innovation, competitive advantage, and sustainable performance among hotel businesses in Phetchaburi Province were at the highest level; (2) green process innovation had a positive and statistically significant influence on the competitive advantage of hotel businesses in Phetchaburi Province at the 0.01 level of significance; (3) green innovation had a positive and statistically significant influence on the sustainable performance of hotel businesses in Phetchaburi Province at the 0.01 level of significance; (4) competitive advantage had a positive and statistically significant influence on the sustainable performance of hotel businesses in Phetchaburi Province at the 0.01 level of significance; and (5) green innovation had a positive and statistically significant influence on sustainable performance, with competitive advantage serving as a full mediator at the 0.01 level of significance. When examining dimensions of green innovation, green process innovation showed significant positive effects on competitive advantage and sustainable performance, whereas green product and service innovation showed no statistically significant effects.

Keywords: Green Innovation, Competitive Advantage, Sustainable Performance, Hotel business, Phetchaburi Province

บทนำ

จากสถานการณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมของโลกที่เกิดขึ้นมาหลายปีเป็นปัญหาที่สร้างผลกระทบและความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของประชาชน ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำของมนุษย์ที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อมและชีวิตของมนุษย์เอง การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมจึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของทุกคน ทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชนหรือประชาชนทั่วไป สำหรับกลุ่มประเทศแถบยุโรปภาคพื้นดินมีนโยบายและกระบวนการเพื่อรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ทั้งยังสนับสนุนการลงทุนธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นการสร้างความยั่งยืนของระบบนิเวศในระยะยาว โดยในปี ค.ศ. 1996 ได้มีจัดทำมาตรฐาน ISO 14000 ขึ้นเพื่อเป็นมาตรฐานสากลในการส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพทั้งในองค์กรและชุมชนเป็นการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมธุรกิจเป็นสิ่งสำคัญในประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ Zhu & Sarkis (2006 อ้างถึงใน Wang et al., 2013) ปัจจุบันมีการนำแนวคิดการบริหารจัดการเพื่อสิ่งแวดล้อมมาผสมผสานกับนวัตกรรมเป็นแนวคิด “นวัตกรรมสีเขียว (Green Innovation)” จะส่งผลต่อการเพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขันซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างเอกลักษณ์ในการดึงดูดลูกค้าเพื่อให้ธุรกิจมีความยั่งยืน จากรายงาน Global Climate Risk Index 2025 ของ Germanwatch ที่จัดอันดับประเทศที่มีความเสี่ยงสูงด้านสภาพภูมิอากาศประเทศไทยถูกจัดอันดับอยู่ในอันดับที่ 30 (กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม, 2568) จึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมเพื่อเป็นการลดความเสี่ยงดังกล่าว โดยจากข้อตกลงในการประชุม COP26 ในการยกระดับ Nationally Determined Contribution (NDC) ขึ้นเป็นร้อยละ 40 ภายในปี พ.ศ.2573 และได้ประกาศเจตนารมณ์พร้อมทั้งยกระดับการแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมเพื่อบรรลุเป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอนภายในปี พ.ศ. 2593 และ

เป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นศูนย์ในปี พ.ศ.2608 ต่อมาไทยได้ยื่น NDC 3.0 ต่อ UNFCCC ยื่นเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2025 ซึ่งเป็นกรอบเป้าหมายที่ “เข้มข้น” และเปลี่ยนรูปแบบเป้าหมายเป็นแบบ absolute ครอบคลุมระดับเศรษฐกิจ (Economy-wide) พร้อมตั้งเป้าการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิ ไม่เกิน 152 ล้านตัน นวัตกรรมสีเขียวจึงเป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 จึงมีการสนับสนุนทั้งภาครัฐและเอกชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมและนวัตกรรมสีเขียวซึ่งมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการดำเนินงาน

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวซึ่งถือเป็นอุตสาหกรรมหลักที่สำคัญของประเทศ เนื่องจากมีทรัพยากรที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวทั้งด้านธรรมชาติและด้านวัฒนธรรม ทำให้ในไตรมาสที่ 3 ของปี พ.ศ. 2567 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมด้านการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม (Tourism direct and indirect Gross Domestic Product) จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติและชาวไทยอยู่ที่ประมาณ 650,952.01 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.93 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี พ.ศ. 2566 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 14.16 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Tourism GDP/Total GDP) (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2568) อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงเป็นส่วนสำคัญของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย มีการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายในการใช้ประโยชน์และสร้างการเติบโตบนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมดุล มุ่งเน้นการเป็นเมืองที่เติบโตและยั่งยืน แผนการปฏิรูปประเทศให้ความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวคุณภาพสูงซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับการดูแลสิ่งแวดล้อม ชุมชนได้ประโยชน์ (Inclusiveness) และทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่ดีอยู่ที่ยาวนานยิ่งขึ้น

จังหวัดเพชรบุรีมีความหลากหลายทั้งด้านธรรมชาติ วัฒนธรรม และกิจกรรมท่องเที่ยว การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจึงเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นและชุมชนในระยะยาวจึงได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด “เพชรบุรีเมืองต้นแบบตามศาสตร์พระราชา น่ายู่น น่ายิน น่ายกย่อง สู่เมืองสร้างสรรค์ระดับสากลอย่างยั่งยืน” เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจแบบครบวงจรจากฐานการค้าการลงทุน การบริการ การท่องเที่ยวและการเกษตรสู่ความมั่นคงที่ยั่งยืนด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี (สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี, 2566) ปี 2566 จังหวัดเพชรบุรีมีรายได้จากการท่องเที่ยว 32,334.35 ล้านบาท เป็นอัตราที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่องในทุกปี (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2567) การที่ธุรกิจการท่องเที่ยวได้ขยายตัวทำให้มีการใช้ทรัพยากรน้ำ พลังงาน และการก่อให้เกิดขยะมูลฝอยซึ่งในปี 2564 มีจำนวน 462.51 ตัน/วัน และปัญหามลพิษที่เกิดจากการประกอบกิจการสะพานปลา อุตสาหกรรม โรงแรมและที่พัก ภัตตาคารร้านอาหารล้วนก่อให้เกิดปัญหามลพิษซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมากและมีแนวโน้มที่จะรุนแรงขึ้นในอนาคต (สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 8, 2567) ธุรกิจโรงแรมและที่พักจึงต้องตื่นตัวและวางนโยบายที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นการดำเนินงานที่ยั่งยืนเป็นการสร้างความแตกต่างและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของธุรกิจทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความเชื่อมั่นในการใช้บริการ จากเหตุผลข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษานวัตกรรมสีเขียวที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนผ่านความได้เปรียบในการแข่งขันของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรี เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจยิ่งขึ้น ทำให้เกิดความได้เปรียบทางแข่งขันมากยิ่งขึ้นซึ่งจะส่งผลให้เกิดผลการดำเนินการที่ยั่งยืนของธุรกิจโรงแรมต่อไป ช่องว่างทางวิชาการและประโยชน์เชิงวิชาการ แม้แนวคิดนวัตกรรมสีเขียวจะถูกนำมาศึกษาอย่างกว้างขวางในภาคธุรกิจ แต่การประยุกต์ในบริบทธุรกิจโรงแรมระดับจังหวัด ยังมีข้อจำกัด ทั้งด้านขนาดกิจการ ทุน เทคโนโลยี และแรงกดดันจากตลาด ส่งผลให้กลไกที่นวัตกรรมสีเขียวจะถูกแปลงเป็นผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนอาจไม่เหมือนกัน นอกจากนี้งานวิจัยจำนวนหนึ่งมักวัดนวัตกรรมสีเขียวเป็นตัวแปรเชิงรวม โดยยังไม่ชี้ชัดว่า นวัตกรรมผลิตภัณฑ์/บริการสีเขียว และนวัตกรรมกระบวนการสีเขียวส่งผลต่อความได้เปรียบในการแข่งขันและผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนแตกต่างกันอย่างไร ตลอดจนยังมีข้อจำกัดของหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ทดสอบบทบาทความได้เปรียบในการแข่งขันในฐานะกลไกส่งผ่านระหว่างนวัตกรรมสีเขียวกับผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนในธุรกิจโรงแรม

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น งานวิจัยด้านนวัตกรรมสีเขียวในอุตสาหกรรมโรงแรม ส่วนใหญ่มุ่งตรวจสอบอิทธิพลเชิงเส้นตรงของนวัตกรรมสีเขียวต่อผลการดำเนินงานหรือความยั่งยืน ทำให้ยังมีข้อถกเถียงว่ากลไกการแปลง “นวัตกรรมสีเขียว”

ไปสู่ “ผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน” เกิดขึ้นผ่านความสามารถในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันมากขึ้นเพียงใด ขณะเดียวกัน หลักฐานเชิงประจักษ์ที่อธิบายบทบาทตัวแปรส่งผ่านในบริบทโรงแรมไทยยังมีจำกัด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาอิทธิพลของนวัตกรรมสีเขียวที่ส่งผลต่อการดำเนินงานที่ยั่งยืนผ่านความได้เปรียบทางการแข่งขันธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรี การศึกษารุ่นนี้จึงมีส่วนช่วยเติมเต็มช่องว่างทางวิชาการโดยการทดสอบแบบจำลอง “ตัวแปรส่งผ่าน” เพื่ออธิบายเหตุไฉนนวัตกรรมสีเขียวจึงสร้างผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรีหรือธุรกิจที่เกี่ยวข้องในการนำข้อมูลจากผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและผลการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับนวัตกรรมสีเขียว ความได้เปรียบในการแข่งขันและผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของนวัตกรรมสีเขียวที่มีต่อความได้เปรียบในการแข่งขันของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของความได้เปรียบในการแข่งขันที่มีต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรี
4. เพื่อศึกษาอิทธิพลของนวัตกรรมสีเขียวที่มีต่อการดำเนินงานที่ยั่งยืนของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรี
5. เพื่อศึกษาอิทธิพลของนวัตกรรมสีเขียวที่ส่งผลต่อการดำเนินงานที่ยั่งยืนผ่านความได้เปรียบทางการแข่งขันธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรี

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 นวัตกรรมสีเขียวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรี

สมมติฐานที่ 2 นวัตกรรมสีเขียวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรี

สมมติฐานที่ 3 ความได้เปรียบทางการแข่งขันมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรี

สมมติฐานที่ 4 ความได้เปรียบทางการแข่งขันเป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างนวัตกรรมสีเขียวกับผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรี

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนวัตกรรมสีเขียว (Green Innovation)

นวัตกรรมสีเขียว (Green Innovation) หมายถึง กระบวนการสร้างสรรค์ ผลิตภัณฑ์ บริการ หรือวิธีการดำเนินการที่มีความยั่งยืนต่อสิ่งแวดล้อม ลดผลกระทบที่เกิดจากกิจกรรมมนุษย์ และส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Frondel et al, 2004) จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของนวัตกรรมสีเขียว (Chen et al., 2006; Dangelico & Pujari, 2010; Xie et al, 2019) ประกอบด้วย 1) นวัตกรรมผลิตภัณฑ์และบริการสีเขียว (Green Product/Service Innovation) ซึ่งหมายถึง การสร้าง ปรับปรุงผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ด้วยการนำเทคโนโลยีที่ช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และ 2) นวัตกรรมกระบวนการสีเขียว (Green Process Innovation) หมายถึงการพัฒนากระบวนการหรือวิธีการทำงานที่สามารถลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือใช้ทรัพยากรที่น้อยลงเพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive Advantage)

ความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Competitive Advantage) หมายถึง ความสามารถขององค์กรในการสร้างตำแหน่งที่เหนือกว่าคู่แข่งในตลาดโดยอาศัยการจัดการทรัพยากรและความสามารถเชิงกลยุทธ์เพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับลูกค้าอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน (Hesterly & Barney, 2014) ซึ่งเป็นการพัฒนาและสร้างความแตกต่างจากคู่แข่งในตลาดโดยการเพิ่มผลิตภัณฑ์หรือบริการผ่านการสร้างนวัตกรรมใหม่ การใช้เทคโนโลยีหรือแนวคิดใหม่ ๆ ที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ทำให้สามารถแข่งขันในตลาดได้อย่างยั่งยืน จากการสังเคราะห์แนวคิดการสร้างควมได้เปรียบในการแข่งขันที่องค์กรสามารถสร้างคุณค่าได้ด้วยการนำเสนอคุณค่าด้านต้นทุนที่ต่ำหรือการเป็นผู้นำด้านต้นทุน (Cost Leadership) การสร้างความแตกต่าง (Differentiation) และการตอบสนองที่รวดเร็วซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดหลักของ Porter (1985) ที่เน้นกลยุทธ์ผู้นำด้านต้นทุน การสร้างความแตกต่าง และการมุ่งเน้นตลาดเฉพาะส่วน นอกจากนี้ทฤษฎีความได้เปรียบด้านทรัพยากร (Resource-Based View: RBV) ของ Barney (1991) ชี้ว่า ทรัพยากร/ขีดความสามารถที่มีคุณค่า หายาก เลียนแบบยาก และทดแทนยาก (VRIN) ยังสนับสนุนว่า ทรัพยากรที่มีเอกลักษณ์และไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ (หายาก, ไม่สามารถเลียนแบบได้, ไม่สามารถทดแทนได้) คือปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรสามารถสร้างควมได้เปรียบที่ยั่งยืนได้ จากการศึกษาของ Novitasari and Agustia (2023) ที่ได้ศึกษาบทบาทของความได้เปรียบทางการแข่งขันในการเป็นตัวแปรส่งผ่านความสัมพันธ์ระหว่างนวัตกรรมสีเขียวกับผลการดำเนินงานของบริษัทพบว่านวัตกรรมสีเขียวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน เช่นเดียวกับ Padilla-Lozano and Collazzo (2022) ที่ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ นวัตกรรมสีเขียวและความสามารถในการแข่งขันในภาคการผลิตพบว่านวัตกรรมสีเขียวซึ่งประกอบด้วยนวัตกรรมผลิตภัณฑ์สีเขียวและนวัตกรรมกระบวนการสีเขียวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความได้เปรียบในการแข่งขัน จึงนำไปสู่การกำหนดสมมติฐานที่ 1 นวัตกรรมสีเขียวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจโรงแรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน (Sustainable Performance)

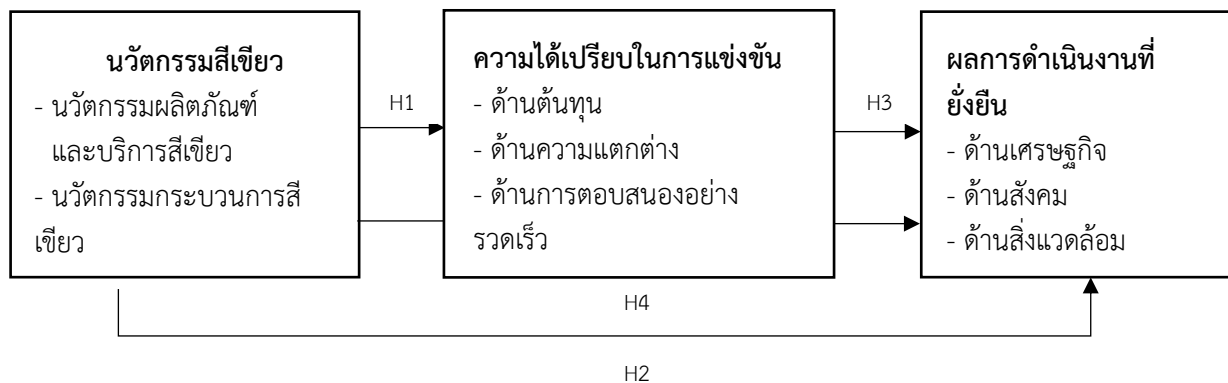
ผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน (Sustainable Performance: SP) เป็นผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) ที่ได้จากกระบวนการผลิตและบริการซึ่งเป็นผลจากการดำเนินธุรกิจที่ให้ความสำคัญกับการเติบโตทางเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยพื้นฐานมาจากทฤษฎีความยั่งยืน Elkington (1997) เสนอกรอบ Triple Bottom Line ซึ่งมีตัวชี้วัดผลการดำเนินงานด้านความยั่งยืน 3 เสาหลัก ได้แก่ 1) ความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ (Economic performance) หมายถึงการเติบโตของกำไรและมูลค่าของธุรกิจ 2) ความยั่งยืนทางด้านสังคม (Social performance) หมายถึงความสามารถในการสร้างความพึงพอใจและความเชื่อมั่นของลูกค้า และ 3) ความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental performance) หมายถึงการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมทางธุรกิจ เช่น การลดการใช้ทรัพยากร การลดการปล่อยมลพิษ และการจัดการความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม แนวคิดนี้สอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) ที่ตอบสนองความต้องการของคนในรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ลดทอนความสามารถในการตอบสนองความต้องการของคนในอนาคต จากผลการศึกษาของ Al Halbusi et al, (2023) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนวัตกรรมสีเขียวและผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนในธุรกิจผลิตและบริการพบว่า นวัตกรรมสีเขียวทั้งนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมบริการสีเขียวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานอย่างยั่งยืน จึงนำไปสู่การกำหนดสมมติฐานที่ 2 นวัตกรรมสีเขียวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนของธุรกิจ นอกจากนี้การศึกษาของ Baquero (2024) นวัตกรรมสีเขียวและความได้เปรียบทางการแข่งขันสีเขียวที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนพบว่าความได้เปรียบในการแข่งขันจากนวัตกรรมสีเขียวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานอย่างยั่งยืน จึงนำไปสู่การกำหนดสมมติฐานที่ 3 ความได้เปรียบทางการแข่งขันมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนของธุรกิจโรงแรม

นอกจากนี้การศึกษาของ Novitasari and Agustia (2023) ที่ได้ศึกษาบทบาทของความได้เปรียบทางการแข่งขันในการเป็นตัวแปรส่งผ่านความสัมพันธ์ระหว่างนวัตกรรมสีเขียวกับผลการดำเนินงานของบริษัทพบว่าความได้เปรียบในการแข่งขันเป็นตัวแปรส่งผ่านแบบสมบูรณ์ที่ส่งผ่านอิทธิพลจากนวัตกรรมสีเขียวไปสู่ผลการดำเนินงานของบริษัท นอกจากนี้

Romadhon et al, (2025) ศึกษาอิทธิพลของทุนทางปัญญาที่เชื่อมโยงต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนโดยมุ่งเน้นบทบาทของความได้เปรียบในการแข่งขันเป็นตัวแปรส่งผ่านพบว่าความได้เปรียบในการแข่งขันเป็นตัวแปรส่งผ่านความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางปัญญาที่เชื่อมโยงและผลการดำเนินงานอย่างยั่งยืน จึงกำหนดสมมติฐานที่ 4 ความได้เปรียบทางการแข่งขันเป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างนวัตกรรมสีเขียวกับผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

โดยผู้วิจัยพัฒนาและดัดแปลงข้อคำถามจากงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นวัตกรรมสีเขียวจาก Dangelico & Pujari (2010) and Xie et al. (2019) ความได้เปรียบทางการแข่งขันจาก Porter (1985) and Barney (1991) และผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนตามกรอบ Triple Bottom Line ของ Elkington (1997)

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยนี้อธิบายอิทธิพลของ นวัตกรรมสีเขียว ต่อ ผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน ทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยนวัตกรรมสีเขียว (นวัตกรรมผลิตภัณฑ์/บริการสีเขียว และนวัตกรรมกระบวนการสีเขียว) คาดว่าจะช่วยเสริมสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันในด้าน ต้นทุน ความแตกต่าง และการตอบสนองอย่างรวดเร็ว (H1) และส่งผลให้ผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนในมิติ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดีขึ้น (H3) พร้อมกันนี้ นวัตกรรมสีเขียว ยังคาดว่าจะส่งผลต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนได้โดยตรง (H2) และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านความได้เปรียบในการแข่งขันซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวแปรส่งผ่าน (H4) สรุปได้ว่า การยกระดับผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนขององค์กรเกิดจากทั้ง “การดำเนินนวัตกรรมสีเขียว” และ “การแปลงนวัตกรรมสีเขียวให้เป็นความได้เปรียบในการแข่งขัน” เพื่อสร้างผลลัพธ์ที่ยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นธุรกิจโรงแรมที่จดทะเบียนเป็นผู้ประกอบธุรกิจโรงแรมของจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 245 แห่ง (กรมการปกครอง, 2566) กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการกำหนดขนาดตัวอย่างด้วยสูตรของทาร์ยามานะ โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% และระดับค่าความคลาดเคลื่อน ร้อยละ 5 ได้จำนวน 152 แห่ง เพื่อความน่าเชื่อถือของผลการศึกษาและความสมบูรณ์ของข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างเป็น 160 ตัวอย่าง จากนั้นสุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้นตอน โดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จากธุรกิจโรงแรมทั้ง 8 อำเภอในจังหวัดเพชรบุรี จากนั้นผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert-type scale) ตั้งแต่ 1 = น้อยที่สุด ถึง 5 = มากที่สุด (Likert, 1932) โดยผู้วิจัยพัฒนาแบบสอบถามจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการและตัวชี้วัดของตัวแปรหลัก ได้แก่ นวัตกรรมสีเขียว ความสำเร็จทางการแข่งขัน และผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน โดยแบบสอบถามประกอบด้วย 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 13 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับนวัตกรรมสีเขียว จำนวน 11 ข้อ ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จในการแข่งขัน จำนวน 13 ข้อ และส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน จำนวน 10 ข้อ

การตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัยดำเนินการโดย 1) ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาด้วยวิธีการแสดงค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence: IOC) โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.50-1.00 จากนั้นผู้วิจัยปรับแก้ถ้อยคำตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และ 2) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 ชุด หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (α) พบว่าได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับดี (Bougie & Sekaran, 2019)

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย 1) สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) โดยใช้ Variance Inflation Factors (VIFs) 3) ทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้น (Simple and Multiple Regression) และ 4) ทดสอบอิทธิพลส่งผ่านของความสำเร็จในการแข่งขันระหว่างนวัตกรรมสีเขียวกับผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน ตามแนวทาง Baron & Kenny (1986)

ผลการวิจัย

การวิจัยนวัตกรรมสีเขียวที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนผ่านความสำเร็จในการแข่งขันของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรี สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.00 ช่วงอายุส่วนใหญ่มีอายุ 36 - 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.80 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 59.40 ตำแหน่งผู้จัดการทั่วไป/ผู้จัดการโรงแรม คิดเป็นร้อยละ 55.00 และมีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.60 สถานที่ตั้งของธุรกิจโรงแรม ส่วนใหญ่อยู่อำเภอชะอำ คิดเป็นร้อยละ 50.60 ด้านรูปแบบของกิจการส่วนใหญ่เป็นแบบเจ้าของคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 52.50 มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจมากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.30 โดยธุรกิจโรงแรมให้บริการกลุ่มระดับ 3 ดาว คิดเป็นร้อยละ 40.60 รายได้เฉลี่ยของกิจการส่วนใหญ่ต่ำกว่า 5,000,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 49.40 มีจำนวนพนักงานน้อยกว่า 50 คน คิดเป็นร้อยละ 63.70 และส่วนใหญ่มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการโดยเฉลี่ยต่ำกว่า 3,000 คนต่อปี คิดเป็นร้อยละ 46.30

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์นวัตกรรมสีเขียว ความได้เปรียบในการแข่งขันและผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลนวัตกรรมสีเขียว (Green Innovation)

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนวัตกรรมสีเขียว (Green Innovation)

นวัตกรรมสีเขียว (Green Innovation)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านนวัตกรรมผลิตภัณฑ์/บริการสีเขียว	4.29	0.50	มากที่สุด
ด้านนวัตกรรมกระบวนการสีเขียว	4.25	0.52	มากที่สุด
ภาพรวมเฉลี่ยทั้งหมด	4.27	0.49	มากที่สุด

นวัตกรรมสีเขียวของธุรกิจโรงแรมภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านนวัตกรรมผลิตภัณฑ์/บริการสีเขียว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.29 และด้านนวัตกรรมกระบวนการสีเขียว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความได้เปรียบในการแข่งขัน (competitive advantage)

ความได้เปรียบในการแข่งขัน (competitive advantage)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านต้นทุน	4.23	0.51	มากที่สุด
ด้านสร้างความแตกต่าง	4.22	0.44	มากที่สุด
ด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็ว	4.39	0.45	มากที่สุด
ภาพรวมเฉลี่ยทั้งหมด	4.29	0.38	มากที่สุด

ด้านความได้เปรียบในการแข่งขันภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็ว (Quick Response) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.39 รองลงมาคือด้านต้นทุน (Cost Leadership) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และด้านสร้างความแตกต่าง (Differentiation) มีค่าเฉลี่ย 4.22

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน (Sustainable Performance)

นวัตกรรมสีเขียว (Green Innovation)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านเศรษฐกิจ	4.06	0.55	มาก
ด้านสังคม	4.24	0.51	มากที่สุด
ด้านสิ่งแวดล้อม	4.30	0.52	มากที่สุด
ภาพรวมเฉลี่ยทั้งหมด	4.19	0.47	มาก

ด้านผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.30 รองลงมาคือ ด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 และด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 นวัตกรรมสีเขียวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยนวัตกรรมสีเขียวที่ส่งผลต่อความได้เปรียบในการแข่งขันโดยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ

ตัวแปร	b	SE _b	β	t	p-value	Tolerance	VIF
ค่าคงที่	1.981	0.185		10.711			
นวัตกรรมผลิตภัณฑ์/บริการสีเขียว	0.019	0.070	0.025	0.276	0.783	0.354	2.828
นวัตกรรมกระบวนการสีเขียว	0.524	0.068	0.710	7.745	0.00*	0.354	2.828
R = 0.730, R ² = 0.534, F = 89.788, p-value = 0.000 SE=0.26243							

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการพยากรณ์ พบว่า นวัตกรรมผลิตภัณฑ์/บริการสีเขียวไม่มีอิทธิพลต่อความได้เปรียบในการแข่งขัน (β = 0.025, p-value = 0.783) ส่วนนวัตกรรมกระบวนการสีเขียวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความได้เปรียบในการแข่งขัน (β = 0.710, p-value = 0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีประสิทธิภาพการทำนายร้อยละ 53.40

สมมติฐานที่ 2 นวัตกรรมสีเขียวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์การถดถอยนวัตกรรมสีเขียวที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน โดยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ

ตัวแปร	b	SE _b	β	t	p-value	Tolerance	VIF
ค่าคงที่	2.192	0.280		7.818			
นวัตกรรมผลิตภัณฑ์/บริการสีเขียว	-0.053	0.105	-0.057	-0.500	0.618	0.354	2.828
นวัตกรรมกระบวนการสีเขียว	0.523	0.102	0.579	5.101	0.00*	0.354	2.828
R = 0.534, R ² = 0.285, F = 31.348, p-value = 0.000 SE=0.39769							

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการพยากรณ์ พบว่า นวัตกรรมผลิตภัณฑ์/บริการสีเขียวไม่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน (β = -0.057, p-value = 0.618) ส่วนนวัตกรรมกระบวนการสีเขียวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน (β = 0.579, p-value = 0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีประสิทธิภาพการทำนายร้อยละ 28.50

สมมติฐานที่ 3 ความได้เปรียบทางการแข่งขันมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์การถดถอยความได้เปรียบทางการแข่งขันที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน โดยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ

ตัวแปร	b	SE _b	β	t	p-value	Tolerance	VIF
ค่าคงที่	0.146	0.241		0.607	0.545		
ด้านต้นทุน	-0.016	0.050	-0.017	-0.314	0.754	0.693	1.444

ตัวแปร	b	SE _b	β	t	p-value	Tolerance	VIF
ด้านสร้างความแตกต่าง	0.450	0.077	0.419	5.867	0.00*	0.405	2.467
ด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็ว	0.503	0.066	0.483	7.608	0.00*	0.514	1.947

R = 0.823, R² = 0.677, F = 89.788, p-value = 0.000 SE=0.26815

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของการพยากรณ์พบว่าความได้เปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุนไม่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน (β = -0.017, p-value = 0.754) ส่วนด้านสร้างความแตกต่างและด้านด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็วมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน (β = 0.419, p-value = 0.000 และ β = 0.483, p-value = 0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีประสิทธิภาพการทำนายร้อยละ 67.70

สมมติฐานที่ 4 ความได้เปรียบทางการแข่งขันเป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างนวัตกรรมสีเขียวกับผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

	ตัวแปร	β	SE	Beta	t
Step 1 (X-->Y) or path c	ค่าคงที่	2.123	0.285		7.457***
	path c	0.484	0.066	0.502	7.303***
Step 1 (X-->Med) or path a	ค่าคงที่	1.922	0.191		10.086***
	path a	0.555	0.044	0.705	12.505***
Step 1 (X , Med-->Y) or path b or path c'	ค่าคงที่	0.0202	0.272		0.744
	path c'	-0.070	0.070	-0.073	-1.099
	path b	0.999	0.089	0.816	11.274***

*** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

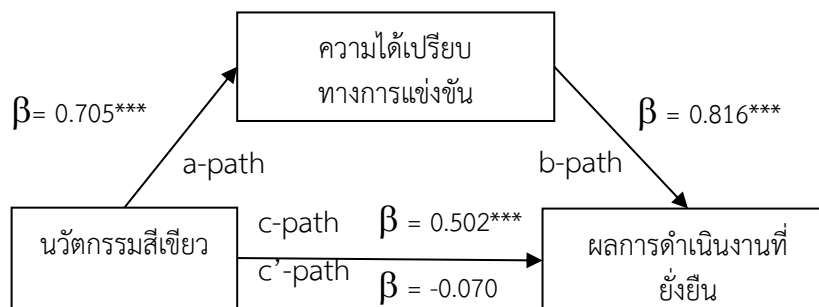
ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ตัวแปรส่งผ่านโดยใช้แนวคิดของ Baron & Kenny (1986) เพื่อตรวจสอบความเป็นตัวแปรส่งผ่าน (Mediator) โดยมีเงื่อนไขสำคัญที่ต้องตรวจสอบ 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ตรวจสอบอิทธิพลของตัวแปรต้นที่มีต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2) ตรวจสอบอิทธิพลของตัวแปรต้นที่มีต่อตัวแปรส่งผ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ 3) ตรวจสอบอิทธิพลของตัวแปรต้นและตัวแปรส่งผ่านที่มีต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ ผลการวิเคราะห์แสดงดังนี้

ขั้นตอนที่ 1: ผลการวิเคราะห์ความถดถอยอย่างง่ายพบว่า นวัตกรรมสีเขียวมีอิทธิพลเชิงบวกกับผลการดำเนินงานอย่างยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (c) เท่ากับ 0.502 และค่า t เท่ากับ 7.303 แสดงให้เห็นว่าเมื่อธุรกิจโรงแรมมีการดำเนินการนวัตกรรมสีเขียวมากขึ้นจะทำให้ผลการดำเนินงานอย่างยั่งยืนมากขึ้นด้วย

ขั้นตอนที่ 2: ผลการวิเคราะห์ความถดถอยอย่างง่ายพบว่า นวัตกรรมสีเขียวมีอิทธิพลเชิงบวกกับความได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.705 และค่า t เท่ากับ 12.505 แสดงให้เห็นว่าเมื่อธุรกิจโรงแรมมีการดำเนินการนวัตกรรมสีเขียวมากขึ้นจะทำให้ความได้เปรียบทางการแข่งขันมากขึ้นด้วย

ขั้นตอนที่ 3: เมื่อนำตัวแปรความได้เปรียบทางการแข่งขันเข้าสู่สมการพร้อมกับนวัตกรรมสีเขียวพบว่า ความได้เปรียบทางการแข่งขันมีความอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานอย่างยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญ (β = 0.68, p < .001) ในขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (c') ของตัวแปรนวัตกรรมสีเขียวลดลงเหลือ -0.073 และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (t = -1.099)

ดังนั้น เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ของ Baron & Kenny (1986) ที่ว่า หาก a-path และ b-path มีนัยสำคัญ และ c'-path ไม่เป็นนัยสำคัญ จะสรุปได้ว่าความได้เปรียบทางการแข่งขันเป็นตัวแปรส่งผ่านแบบสมบูรณ์ (complete mediation) กล่าวคือ นวัตกรรมสีเขียวไม่ได้ส่งผลต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนโดยตรงอย่างมีนัยสำคัญเมื่อมีตัวแปรส่งผ่านอยู่ในโมเดล แต่ส่งผลผ่านความได้เปรียบทางการแข่งขัน กล่าวคือ นวัตกรรมสีเขียวช่วยสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและความได้เปรียบดังกล่าวเป็นตัวผลักดันให้เกิดผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนในท้ายที่สุด (ดังรูปที่ 2)

รูปที่ 2 ผลวิเคราะห์ตัวแปรส่งผ่านตามแนวคิดของ Baron & Kenny (1986)

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องนวัตกรรมสีเขียวที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนผ่านความได้เปรียบในการแข่งขันของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรี สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ศึกษาระดับนวัตกรรมสีเขียว ความได้เปรียบในการแข่งขันและผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรี

1.1 นวัตกรรมสีเขียว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านนวัตกรรมผลิตภัณฑ์/บริการสีเขียวมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านนวัตกรรมกระบวนการสีเขียว ทั้งนี้เนื่องจากธุรกิจโรงแรมในพื้นที่ท่องเที่ยวธรรมชาติของเพชรบุรีมุ่งตอบสนองโจทย์นักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ที่ให้ความสำคัญกับมาตรการที่ลูกค้ารับรู้ได้ทันที (front-of-house) เช่น ลดพลาสติก การสื่อสารความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการเพิ่มทางเลือกบริการสีเขียว จึงเน้นข้อเสนอที่เห็นผลทันทีและลงทุนต่ำกว่า เช่น ภาชนะย่อยสลายได้ ห้องพักประหยัดพลังงาน และการใช้วัตถุดิบท้องถิ่น ขณะที่การพัฒนากระบวนการยังคงดำเนินการด้วยโดยเฉพาะโรงแรมขนาดกลางและใหญ่ที่มีศักยภาพลงทุนในระบบการดำเนินงาน เช่น หมุนเวียนน้ำและจัดการขยะรีไซเคิล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ระชานนท์ ทวีผล (2567) ที่ศึกษากลุ่มโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในเขตกรุงเทพมหานครและพบว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงแรมครอบคลุมหลายด้าน โดยเฉพาะ การจัดการขยะ (คัดแยกขยะ) การจัดการน้ำและพลังงาน รวมถึง การเลือกใช้สินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมผ่านกระบวนการจัดซื้อสีเขียว ซึ่งสะท้อนว่าการขับเคลื่อนโรงแรมสีเขียวจำเป็นต้องดำเนินการทั้งมาตรการเชิงระบบและการจัดการทรัพยากรภายในควบคู่กัน

1.2 ความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็ว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านต้นทุน และด้านสร้างความแตกต่าง ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในยุคดิจิทัลที่ต้องการการบริการที่รวดเร็ว เช่น การจองออนไลน์ เช็กอินผ่านมือถือหรือการตอบกลับคำขอของลูกค้าอย่างฉับไวทำให้ผู้ประกอบการต้องพัฒนา “ความเร็วในการให้บริการ” ซึ่งเป็นจุดแข็งทางการแข่งขันอันดับต้น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wattanapunkitti (2021) ที่ศึกษาในบริบทธุรกิจโรงแรมไทยและเสนอว่า “ความได้เปรียบในการแข่งขัน” มีองค์ประกอบสำคัญด้านหนึ่งคือ การตอบสนองลูกค้า (customer

responsiveness) อีกทั้งความได้เปรียบในการแข่งขันยังมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรม จึงสะท้อนว่าการพัฒนา “ความเร็วในการให้บริการ/การตอบสนองอย่างฉับไว” เป็นกลไกสำคัญในการยกระดับความได้เปรียบเชิงตลาดในยุคดิจิทัล

1.3 ผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่เพชรบุรีมีนโยบายระดับจังหวัดและแรงกดดันจากหน่วยงานท้องถิ่นในการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม เช่น การควบคุมการใช้พลาสติกในแหล่งท่องเที่ยว หรือการรณรงค์ลดของเสียจึงส่งผลให้ผู้ประกอบการใส่ใจต่อผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมของธุรกิจมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปานวาด ผลบำรุงวัชร (2567) ที่ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การดำเนินงานด้านความยั่งยืนของธุรกิจรีสอร์ตที่ได้รับการรับรองมาตรฐานโรงแรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในจังหวัดภูเก็ต : กรณีศึกษา คาลิมา รีสอร์ท แอนด์สปา ภูเก็ต, พีชวิลล์ โฮเทล และ อริยชัยนารา บางเทาบีช รีสอร์ท ที่พบว่า แนวทางความยั่งยืนที่เน้นมากคือ การจัดการพลังงานและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีส่วนร่วมและสนับสนุนกิจการของชุมชนรวมถึงกิจกรรมเพื่อสังคม และสร้างความตระหนัก ตลอดจนให้ความรู้ความเข้าใจด้านความยั่งยืนแก่บุคลากรและแขกผู้เข้าพัก 2. การศึกษาอิทธิพลของนวัตกรรมสีเขียวที่มีต่อความได้เปรียบในการแข่งขันของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรี

จากการศึกษานวัตกรรมสีเขียวที่มีต่อความได้เปรียบในการแข่งขันของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า นวัตกรรมสีเขียวมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความได้เปรียบในการแข่งขันของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถพยากรณ์ความได้เปรียบในการแข่งขันได้ในอัตราร้อยละ 53.4 ซึ่งถือว่าเป็นอิทธิพลในระดับสูง ทั้งนี้พบว่า นวัตกรรมกระบวนการสีเขียว เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์/บริการสีเขียว ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สะท้อนว่า การยกระดับความได้เปรียบในการแข่งขันของโรงแรม ในบริบทพื้นที่ศึกษาเกิดจากการลงทุน/ปรับปรุงเชิงระบบหลังบ้าน เช่น การจัดการพลังงาน น้ำ ของเสีย และกระบวนการให้บริการที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มากกว่าการปรับรูปแบบสินค้า/บริการที่ลูกค้ารับรู้ได้ทันที ซึ่งอาจกลายเป็นมาตรฐานขั้นต่ำ (hygiene factor) ที่คู่แข่งทำตามได้ง่าย ผู้ประกอบการโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรีให้ความสำคัญต่อนวัตกรรมสีเขียวด้วยเหตุผลที่ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของแบรนด์ (Brand Image) ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งส่งผลเชิงบวกต่อความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะกลุ่มที่มีจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม (Eco-conscious Tourists) ซึ่งเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน จึงเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้โรงแรมสามารถสร้างความแตกต่างจากคู่แข่งในตลาดได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ การประยุกต์ใช้นวัตกรรมสีเขียวยังช่วยในการลดต้นทุนการดำเนินงาน เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำ และค่าจัดการของเสีย ซึ่งสอดคล้องกับกลยุทธ์การเป็นผู้นำด้านต้นทุน (Cost Leadership) และสามารถเพิ่มความสามารถในการตั้งราคาที่แข่งขันได้ในตลาดโดยไม่ลดทอนคุณภาพบริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญญาพร ดวงสา และคณะ (2562) เรื่อง รูปแบบการจัดการโรงแรมสีเขียวเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในประเทศไทย ที่พบว่า การจัดการโรงแรมสีเขียว การตลาดสีเขียว คุณภาพบริการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยปัจจัยหลักที่ผลักดันความได้เปรียบคือ การจัดการสิ่งแวดล้อมและพลังงาน การจัดซื้อจัดจ้างราคา การสื่อสารและทรัพยากรมนุษย์ สะท้อนว่านวัตกรรมสีเขียวทั้งด้านกระบวนการ และผลิตภัณฑ์/บริการช่วยลดต้นทุน สร้างความแตกต่าง และยกระดับการตอบสนองตลาด ในทำนองเดียวกันกับ Singjai et al. (2017) ที่ชี้ให้เห็นว่ากลยุทธ์ด้านสิ่งแวดล้อมเชิงรุก (Proactive Environmental Strategy) ส่งผลต่อการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันของธุรกิจโดยเฉพาะในด้านการสร้างความแตกต่าง (Differentiation) และการเป็นผู้นำต้นทุนซึ่งเป็นกลยุทธ์สำคัญในธุรกิจบริการที่มีการแข่งขันสูงเช่นธุรกิจโรงแรม ดังนั้นผลการวิจัยในครั้งนี้จึงยืนยันได้ว่านวัตกรรมสีเขียวมีใช้เพียงกลยุทธ์เพื่อความยั่งยืนเท่านั้นแต่ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยยกระดับศักยภาพการแข่งขันของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรีทั้งในด้านการลดต้นทุน การตอบสนองต่อความต้องการของตลาดและการสร้างจุดขายที่แตกต่างจากคู่แข่ง

3. การศึกษาอิทธิพลของนวัตกรรมสีเขียวที่มีต่อการดำเนินงานที่ยั่งยืนของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรี

จากการศึกษานวัตกรรมสีเขียวที่มีต่อการดำเนินงานที่ยั่งยืนของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า นวัตกรรมสีเขียวมีอิทธิพลทางตรงในเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ 0.05 และสามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนได้ร้อยละ 28.5 แม้คำอธิบายจะอยู่ในระดับปานกลางแต่ถือว่ามีความสำคัญในเชิงกลยุทธ์ เนื่องจากนวัตกรรมสีเขียวเป็นแนวทางหนึ่งที่ส่งผลต่อการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืนโดยตรง สาเหตุที่นวัตกรรมสีเขียวส่งผลต่อความยั่งยืนของธุรกิจโรงแรมได้ อาจอธิบายได้จาก 3 มิติ ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนี้ 1) ด้านเศรษฐกิจ การนำนวัตกรรมสีเขียว เช่น ระบบประหยัดพลังงาน ระบบจัดการของเสียหรือการใช้วัตถุดิบทดแทนมาใช้ในโรงแรมช่วยลดต้นทุนระยะยาว เพิ่มประสิทธิภาพ และสร้างโอกาสทางการตลาด โดยเฉพาะในกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ซึ่งช่วยให้รายได้ขององค์กรมีเสถียรภาพในระยะยาว 2) ด้านสังคม โรงแรมที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมมักมีส่วนร่วมกับชุมชน เช่น การใช้แรงงานท้องถิ่น การส่งเสริมสินค้า OTOP หรือการจัดกิจกรรมซึ่งช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และส่งเสริมความยั่งยืนในระดับชุมชน 3) ด้านสิ่งแวดล้อม นวัตกรรมสีเขียวมุ่งลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การลดปริมาณขยะ ลดการปล่อยคาร์บอน และส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐ ทำให้โรงแรมที่ดำเนินการด้านนี้มีโอกาสเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและได้รับการสนับสนุนมากขึ้น แต่สำหรับผลที่ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์/บริการสีเขียว ไม่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน อาจอธิบายได้ว่า 1) มาตรการฝั่งหน้าบ้าน เช่น ภาชนะย่อยสลายได้ หรือ การสื่อสารการตลาดสีเขียว ให้ผลเชิงภาพลักษณ์มากกว่าผลลัพธ์เชิงประสิทธิภาพ 2) ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนในงานวิจัยนี้ครอบคลุมเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม จึงต้องอาศัยการจัดการเชิงระบบในกระบวนการ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่วัดได้ชัดเจน และ 3) การกระจายคะแนนของตัวแปรอาจค่อนข้างสูง/ต่ำไม่เพียงพอ (ceiling effect) ทำให้ผลการทดสอบลดลง ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับ วิษณุ มั่นคง และ นพดล พันธุ์พานิช (2566) ที่ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการโรงแรมสีเขียวสู่ความสำเร็จเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ในจังหวัดภูเก็ตประเทศไทย ที่พบว่า ความสำเร็จของโรงแรมสีเขียวเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ต้องอาศัยการจัดการเชิงระบบและเกณฑ์การบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดการสิ่งแวดล้อมและพลังงาน การพัฒนาบุคลากร และแนวคิด 3R ซึ่งเป็นลักษณะของ “นวัตกรรมเชิงกระบวนการ/การจัดการ” มากกว่ามาตรการหน้าบ้านเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ศินีนาฏ พูลแก้ว (2559) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาอิทธิพลของการได้รับรองมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรมในประเทศไทย ที่พบว่า โรงแรมที่ได้รับมาตรฐานสิ่งแวดล้อมมีผลการดำเนินงานทางการเงินดีกว่าอย่างมีนัยสำคัญและมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงาน (เช่น ROA, ROE, กำไรจากการดำเนินงาน ฯลฯ) ซึ่งตีความได้ว่าการลงทุนด้านนวัตกรรมสีเขียว และการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรมสามารถแปรเป็นความยั่งยืนเชิงเศรษฐกิจควบคู่กับสิ่งแวดล้อมได้จริง

4. การศึกษาอิทธิพลของความได้เปรียบในการแข่งขันที่มีต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรี

จากการศึกษาความได้เปรียบในการแข่งขันที่มีต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ความได้เปรียบในการแข่งขันโดยรวมมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนได้ในอัตราร้อยละ 67.70 ซึ่งถือว่าเป็นระดับที่สูงมาก โดยเฉพาะมิติ ด้านการสร้างความแตกต่าง และด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็ว ที่มีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่มิติ ด้านต้นทุน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจเกิดจากลักษณะการแข่งขันของธุรกิจโรงแรมที่เน้นคุณค่าและประสบการณ์ มากกว่าการแข่งขันด้านราคา รวมถึงการประหยัดต้นทุนจากการดำเนินงานสีเขียวอาจไม่ถูกสะท้อนเป็นผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนได้ชัดเจน เมื่อพิจารณาร่วมกับมิติความแตกต่างและความรวดเร็ว แสดงให้เห็นว่าเมื่อโรงแรมมีความสามารถในการแข่งขันไม่ว่าจะในการสร้างความแตกต่าง (Differentiation) หรือด้านการตอบสนองอย่างรวดเร็ว (Quick Response) ก็จะสามารถดำเนินกิจการได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนในระยะยาว เนื่องจากธุรกิจโรงแรมที่สามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันจะมีความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพปรับตัวได้เร็วต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดและสามารถสร้างประสบการณ์ที่ดีแก่ลูกค้าซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของธุรกิจทั้งในมิติของสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ สอดคล้องกับ ฌอนอมศิลป์ จันคนากิตกุล และนิศาตร์ตัน โชติเชย (2565) ที่ศึกษาเรื่องรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความได้เปรียบในการแข่งขันเพื่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนของธุรกิจโรงแรมในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน พบว่า ความได้เปรียบในการแข่งขัน

มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสำเร็จ/ผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งชี้ชัดว่าการยกระดับความคล่องตัว ควบคุมต้นทุน สร้างความแตกต่าง ช่วยผลักดันทั้งมิติสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจให้ดีขึ้นพร้อมกัน ดังแนวคิดของ Porter (1985) ที่ระบุว่า การมีความได้เปรียบในการแข่งขันจะนำไปสู่ประสิทธิภาพในการดำเนินงานและความสามารถในการ รักษาตำแหน่งในตลาดซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของความยั่งยืนทางธุรกิจ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ Pereira-Moliner et al. (2021) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความยั่งยืน ความได้เปรียบในการแข่งขัน และผลการดำเนินงานของโรงแรมในเชิง โครงสร้างแบบบูรณาการ พบว่า ความสามารถในการแข่งขันในมิติของการควบคุมต้นทุนและการสร้างความแตกต่าง มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนทั้งในด้านการเงิน ความพึงพอใจของลูกค้า และการจัดการ สิ่งแวดล้อม ตลอดจนแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์แบบเสริมพลังกัน (Synergistic Relationship) ระหว่างการดำเนินธุรกิจที่ ยั่งยืนกับการสร้างความสามารถในการแข่งขันในระยะยาวซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าที่พบว่าโรงแรมในจังหวัด เพชรบุรีซึ่งมีความสามารถในการแข่งขันสูงจะสามารถยกระดับผลการดำเนินงานให้มั่นคงและยั่งยืนได้ในระยะยาวอย่าง ชัดเจน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าความได้เปรียบในการแข่งขันถือเป็นเครื่องมือเชิงกลยุทธ์ที่มีพลอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนธุรกิจ โรงแรมไปสู่การดำเนินงานที่ยั่งยืนทั้งในเชิงสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ ซึ่งผู้ประกอบการในจังหวัดเพชรบุรีได้ตระหนัก และเลือกใช้เป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาองค์กรเพื่อรักษาความสามารถในการอยู่รอดและเติบโตในสภาพแวดล้อมการ แข่งขันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบัน

5. การศึกษาอิทธิพลของนวัตกรรมสีเขียวที่ส่งผลต่อการดำเนินงานที่ยั่งยืนผ่านความได้เปรียบทางการแข่งขันธุรกิจ โรงแรมในจังหวัดเพชรบุรี

จากการศึกษาอิทธิพลของนวัตกรรมสีเขียวที่ส่งผลต่อการดำเนินงานที่ยั่งยืนผ่านความได้เปรียบทางการแข่งขัน ธุรกิจโรงแรมในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า นวัตกรรมสีเขียวส่งผลต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนโดยผ่านความได้เปรียบทางการ แข่งขัน กล่าวคือ นวัตกรรมสีเขียวมีอิทธิพลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญ (a-path) และความได้เปรียบ ทางการแข่งขันมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนอย่างมีนัยสำคัญเมื่อควบคุมนวัตกรรมสีเขียว (b-path) ขณะที่เมื่อใส่ตัวแปรส่งผ่านแล้ว อิทธิพลทางตรงของนวัตกรรมสีเขียวต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน (c') ไม่เป็น นัยสำคัญ จึงสรุปได้ว่า ความได้เปรียบทางการแข่งขันทำหน้าที่เป็นตัวแปรส่งผ่านแบบสมบูรณ์ (complete mediation) นั่น คือ นวัตกรรมสีเขียวจะก่อให้เกิดผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนได้เด่นชัดเมื่อธุรกิจโรงแรมสามารถแปลงนวัตกรรมดังกล่าวไปเป็น ความได้เปรียบทางการแข่งขัน เช่น การลดต้นทุนทรัพยากรและพลังงาน การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน การสร้าง ความแตกต่างด้านภาพลักษณ์สีเขียว และการตอบสนองต่อความต้องการตลาดได้รวดเร็ว ผลดังกล่าวช่วยอธิบายกลไกเชิง ธุรกิจว่าการดำเนินนวัตกรรมสีเขียวควรเชื่อมโยงเข้ากับกลยุทธ์การแข่งขันเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ด้านความยั่งยืนอย่างเป็น รูปธรรม ดังที่ Chen et al, (2006) ได้เสนอแนวคิดสมรรถนะหลักสีเขียว (Green Core Competence) ซึ่งเป็นการ เชื่อมโยงระหว่างทรัพยากรเชิงนวัตกรรมสีเขียวและความสามารถในการแข่งขัน โดยระบุว่าหากองค์กรสามารถใช้ทรัพยากรที่ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเป็นจุดแข็งจะสามารถแปลงเป็นความได้เปรียบทางการแข่งขันและส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานได้อย่าง เป็นระบบซึ่งสอดคล้องกับ Wichitsathian and Ekkaphol (2025, pp. 8954) ที่ศึกษาบทบาทของตัวแปรส่งผ่านของความ ได้เปรียบทางการแข่งขันที่ยั่งยืนในโรงแรมสีเขียวในประเทศไทย พบว่า ความได้เปรียบในการแข่งขันแบบองค์รวมทำหน้าที่ เป็น “ตัวกลาง (mediator)” เชื่อมจากขีดความสามารถภายในที่เกี่ยวกับความยั่งยืนไปสู่ผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนอย่างมี นัยสำคัญ ทั้งยังชี้ว่าประสิทธิภาพเชิงปฏิบัติการ/การควบคุมต้นทุนส่งผ่านผลไปสู่ความยั่งยืนได้เด่นที่สุด สรุปได้ว่าการนำ นวัตกรรมสีเขียวมาใช้โดยลำพังอาจยังไม่เพียงพอแต่เมื่อมีความสามารถในการแข่งขันเป็นกลไกเชื่อมโยงจะสามารถสร้างผล การดำเนินงานที่ยั่งยืนได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของกลยุทธ์ภายในและความสามารถของผู้บริหาร ในการเชื่อมโยงแนวคิดเพื่อสิ่งแวดล้อมกับผลลัพธ์เชิงธุรกิจอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงทฤษฎี: ผลการทดสอบตัวแปรส่งผ่านสนับสนุนกรอบ Resource-Based View (RBV) ว่านวัตกรรมสีเขียวจะสร้างผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนได้อย่างเด่นชัดเมื่อองค์กรสามารถแปลงนวัตกรรมดังกล่าวให้เป็นความได้เปรียบทางการแข่งขัน (เช่น ลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพ หรือสร้างความแตกต่าง) สะท้อนว่าในบริบทธุรกิจโรงแรม ความได้เปรียบทางการแข่งขันเป็นกลไกเชิงกลยุทธ์ที่เชื่อมโยงทรัพยากร/ขีดความสามารถด้านสีเขียวไปสู่ผลลัพธ์ความยั่งยืนได้ชัดเจน และช่วยอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างนวัตกรรมสีเขียวกับผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนได้ครบถ้วนกว่าการอธิบายแบบความสัมพันธ์ทางตรงเพียงอย่างเดียว

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย: หน่วยงานภาครัฐ/ท้องถิ่นควรสนับสนุนมาตรการยกระดับนวัตกรรมกระบวนการสีเขียวของโรงแรม (พลังงาน น้ำ ของเสีย และซัพพลายเชน) ผ่านแรงจูงใจทางภาษี เงินอุดหนุนดอกเบี้ยต่ำ และมาตรฐาน/การรับรอง เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถแปลงการลงทุนสีเขียวเป็นความได้เปรียบทางการแข่งขันและผลลัพธ์ความยั่งยืนได้จริง

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติและการจัดการ: ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับมาตรการเชิงระบบหลังบ้านเป็นลำดับแรก เช่น ระบบจัดการพลังงานและน้ำ (อุปกรณ์ประหยัดพลังงาน/น้ำ, การบำบัดและนำน้ำกลับมาใช้), การคัดแยก-ลด-รีไซเคิลของเสีย การกำหนดมาตรฐานปฏิบัติการสีเขียว (SOP) และผู้ประกอบการควรแปลงการดำเนินงานสีเขียวให้เป็นคุณค่าที่ลูกค้ารับรู้ได้ (value proposition) ผ่านการออกแบบประสบการณ์/บริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การสื่อสารที่โปร่งใส เช่น แสดงผลการลดพลังงาน/ของเสียและยกระดับความเร็วในการให้บริการด้วยดิจิทัล จอง เชื้อคอิน ตอบคำถาม เพื่อสร้างความแตกต่างในตลาดมากกว่าการแข่งขันด้านราคา เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่วัดได้ด้านสิ่งแวดล้อมและต้นทุนในระยะยาว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาไปยังธุรกิจโรงแรมในจังหวัดอื่นหรือภูมิภาคอื่นของประเทศไทย เช่น จังหวัดท่องเที่ยวหลักอย่างเชียงใหม่ ภูเก็ต หรือกรุงเทพฯ เพื่อเปรียบเทียบระดับนวัตกรรมสีเขียว ความได้เปรียบในการแข่งขัน และผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนในบริบทที่หลากหลายซึ่งอาจให้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้นในการกำหนดนโยบายระดับชาติ

2. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) หรือแบบผสมผสาน (Mixed Methods) เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารโรงแรม หรือเจ้าหน้าที่ด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อเข้าใจแรงจูงใจ อุปสรรค และกระบวนการในการนำแนวคิดนวัตกรรมสีเขียวมาใช้จริงในองค์กรซึ่งจะช่วยเสริมความเข้าใจเชิงลึกต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลในแต่ละบริบท

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. (2566, 10 พฤษภาคม). ระบบค้นหาข้อมูลสถานประกอบการ. I-service (สำนักการสอบสวนและนิติการ). <https://iservice.dopa.go.th/web/map/license/map/>
- กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม. (2568, 17 กุมภาพันธ์). สัญญาณดัชนีโลกร้อน Climate Risk Index 2025 ไทยหลุดอันดับประเทศเสี่ยงสูง จาก 9 ไป 30. <https://www.dcce.go.th/3323/>
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2568, 15 มกราคม). ภาวะเศรษฐกิจการท่องเที่ยวไทย ไตรมาส 3 ของปี 2567. กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา Economics Tourism and Sports Division. www.facebook.com/ETSMOTS/posts/1163283332245350/
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2567, 23 พฤษภาคม). สถิตินักท่องเที่ยวภายในประเทศ Q1-Q4 ปี 2562 (ประเทศ). <https://www.mots.go.th/news/category/618>

- ถนนอมศิลป์ จันคนากิติกุล และนิศารัตน์ โชติเชย. (2565). รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความได้เปรียบในการแข่งขันเพื่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนของธุรกิจโรงแรม ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 10(7), 2961-2975.
<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journal-peace/article/view/264016/176510>
- บุญญาพร ดวงสาว, วีระกิตติ์ เสาร่ม และ กชมน วังคำ. (2562). รูปแบบการจัดการโรงแรมสีเขียวเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในประเทศไทย. *วารสารการบริหารปกครอง (Governance Journal)*, 8(1), 476-496.
<https://so01.tci-thaijo.org/index.php/gjournal-ksu/article/view/199541/139276>
- ปานวาด ผลบำรุงวัชร. (2567). กลยุทธ์การดำเนินงานด้านความยั่งยืนของธุรกิจรีสอร์ทที่ได้รับการรับรองมาตรฐานโรงแรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในจังหวัดภูเก็ต : กรณีศึกษา คาลิมา รีสอร์ท แอนด์สปา ภูเก็ต, พีชฮิลล์ไฮเต็ล และ อริยชัยนารา บางเทาบีช รีสอร์ท. [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอกพัฒนศาสตร์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University (CU).
<https://digital.car.chula.ac.th/cgi/viewcontent.cgi?article=13650&context=chulaetd>
- ระชานนท์ ทวีผล. (2567). การจัดการสิ่งแวดล้อมและการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดจากมุมมองของผู้รับบริการ (4C) กรณีศึกษา กลุ่มโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 19(68), 52-63.
<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/researchjournalru/article/download/269760/183107/1119073>
- วิษณุ มั่นคง และนพดล พันธุ์พานิช (2566). แนวทางการบริหารจัดการโรงแรมสีเขียวสู่ความสำเร็จเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในจังหวัดภูเก็ตประเทศไทย. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 8(3), 38-55
<https://share.google/VMcYcIMg1qHyDzA8y>
- ศินีนาฏ พูลเกื้อ. (2559). การศึกษาอิทธิพลของการได้รับรองมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรมในประเทศไทย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์]. National Institute of Development Administration (NIDA).
<http://libdcms.nida.ac.th/thesis6/2559/b193216.pdf>
- สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี. (2566, 12 กันยายน). แผนพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี พ.ศ. 2566-2570 (ฉบับทบทวน). จังหวัดเพชรบุรี. https://phetchaburi.go.th/phet2/CODE/files/1558496349_plan6165.pdf
- สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 8. (2567, 24 พฤษภาคม). รายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อม ปี พ.ศ. 2566 (สคพ. 8) กรมควบคุมมลพิษ. สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 8. <https://epo08.pcd.go.th/th/news/detail/175112>
- Al Halbusi, H., Soto-Acosta, P., Popa, S., & Hassani, A. (2023, May). The role of green digital learning orientation and big data analytics in the green innovation-sustainable performance relationship. *IEEE Transactions on Engineering Management*, 71, 12886-12896.
<https://ieeexplore.ieee.org/document/10136886>
- Baquero, A. (2024, October-December). Examining the role of ambidextrous green innovation and green competitive advantage in stimulating sustainable performance: The moderating role of green absorptive capacity. *Sage Open*, 14(4), 1-22.
<https://journals.sagepub.com/doi/epub/10.1177/21582440241294160>
- Barney, J. (1991). Firm resources and sustained competitive advantage. *Journal of Management*, 17(1), 99-120.
[https://josephmahoney.web.illinois.edu/BA545_Fall%202022/Barney%20\(1991\).pdf](https://josephmahoney.web.illinois.edu/BA545_Fall%202022/Barney%20(1991).pdf)

- Baron, R. M., & Kenny, D. A. (1986). The moderator–mediator variable distinction in social psychological research: Conceptual, strategic, and statistical considerations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 51(6), 1173–1182. https://www.researchgate.net/publication/281274059_The_moderator-mediator_variable_distinction_in_social_psychological_research_Conceptual_strategic_and_statistical_considerations
- Bougie, R., & Sekaran, U. (2019). *Research methods for business: A skill building approach*. John Wiley & Sons.
- Chen, Y.-S., Lai, S.-B., & Wen, C.-T. (2006). The influence of green innovation performance on corporate advantage in Taiwan. *Journal of Business Ethics*, 67(4), 331–339. <https://www.scribd.com/document/466429220/5>
- Dangelico, R. M., & Pujari, D. (2010). Mainstreaming green product innovation: Why and how companies integrate environmental sustainability. *Journal of business ethics*, 95(3), 471–486. https://www.researchgate.net/publication/226381764_Mainstreaming_Green_Product_Innovation_Why_and_How_Companies_Integrate_Environmental_Sustainability
- Elkington, J. (1997). *Cannibals with forks: The triple bottom line of 21st century business*. Oxford: Capstone.
- Fronzel, M., Horbach, J., Rennings, K., & Requate, T. (2004). *Environmental policy tools and firm-level management practices: empirical evidence for Germany*. Kiel: Department of Economics, Kiel University. https://www.researchgate.net/publication/23755218_Environmental_Policy_Tools_and_Firm-Level_Management_Practices_Empirical_Evidence_for_Germany
- Hesterly, W., & Barney, J. (2014). *Strategic management and competitive advantage (5th ed.)*. Concepts: Pearson Education.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*, 140, 5–53. https://legacy.voteview.com/pdf/Likert_1932.pdf
- Novitasari, M., & Agustia, D. (2023). Competitive advantage as a mediating effect in the impact of green innovation and firm performance. *Business: Theory and Practice*, 24(1), 216–226. <https://journals.vilniustech.lt/index.php/BTP/article/view/15865/11656>
- Padilla-Lozano, C.P., & Collazzo, P. (2022). Corporate social responsibility, green innovation and competitiveness – causality in manufacturing. *Competitiveness Review: An International Business Journal*, 32(7), 21–39. <https://www.emerald.com/cr/article-pdf/32/7/21/656874/cr-12-2020-0160.pdf>
- Pereira-Moliner, J., López-Gamero, M. D., Font, X., Molina-Azorín, J. F., Tari, J. J., & Pertusa-Ortega, E.M. (2021). Sustainability, Competitive Advantages and Performance in the Hotel Industry: A Synergistic Relationship. *Journal of Tourism and Services*, 23(12), 132–149. <https://jots.cz/index.php/JoTS/article/view/282/112>
- Porter, M. E. (1985). *Competitive advantage: Creating and sustaining superior performance*. New York: Free Press.
- Romadhon, F., Fitri, A., & Sari, I. W. (2025). Green Intellectual Capital and Sustainable Performance: The Role of Green Competitive Advantage and Green Innovation. *Jurnal Reviu Akuntansi dan Keuangan*, 15(1), 82–104. <https://ejournal.umm.ac.id/index.php/jrak/article/view/36989/16264>
- Singjai, K., Winata, L., & Kummer, T.-F. (2017). Green strategy and its benefits: An empirical study of the hotel industry in Thailand. *Proceedings of the 18th Asian Academic Accounting Association (FourA) Annual Conference 2017 22-23 November 2017, Bali, Indonesia*. 51–61.

- https://www.foura.org/download/foura_2017/foura_013.pdf
- Wang, Y.-F., Chen, S.-P., Lee, Y.-C., & Tsai, C.-T. (Simon). (2013). Developing green management standards for restaurants: An application of green supply chain management. *International Journal of Hospitality Management*, 34, 263–273.
- https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0278431913000480?utm_source=chatgpt.com
- Wattanapunkitti, p. (2021). Influence of Human Capital Development on Hotel Businesses' Competitive Advantage and Operational Success in the Upper Northern Region's Secondary Cities. *Dusit Thani College Journal*, 15(2), 1-15.
- https://so01.tci-thaijo.org/index.php/journaldtdc/article/view/249329?utm_source=chatgpt.com
- Wichitsathian, S., & Ekkaphol, S. (2025). The mediating role of sustainable competitive advantage: A comparative study of disaggregated vs. holistic models in green hotels. *Sustainability*, 17(19), 1-31.
- <https://www.mdpi.com/2071-1050/17/19/8954>
- Xie, X., Huo, J., & Zou, H. (2019). Green process innovation, green product innovation, and corporate financial performance: A content analysis method. *Journal of business research*, 101, 697-706.
- <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.01.010>